

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ČAMOVSKI protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 38280/10)

PRESUDA

STRASBOURG

23. listopada 2012.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44., stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Čamovski protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću koje čine:

- g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,
- gđa Nina Vajić,
- g. Khanlar Hajiyev,
- gđa Mirjana Lazarova Trajkovska,
- gđa Julia Laffranque,
- g. Linos-Alexandre Sicilianos,
- g. Erik Møse, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 2. listopada 2012. godine, donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 38280/10) protiv Republike Hrvatske, što ga je 15. ožujka 2010. godine hrvatski državljani, g. Tomislav Čamovski ("podnositelj") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).

2. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 26. lipnja 2011. godine Vlada je obaviještena o prigovorima koji se odnose na pravo pristupa sudu i nepostojanje djelotvornog pravnog sredstva u tom pogledu. Odlučeno je i da će se istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29. stavak 1.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj je rođen 1936. godine i živi u Varaždinu.

5. Dana 12. travnja 1999. godine R.M. i A.P. podnijele su Općinskom sudu u Puli građansku tužbu protiv podnositelja, zahtijevajući predaju u posjed kuće i zemljišne čestice u Puli. Tužbeni zahtjev usvojen je 17. listopada 2001. godine, ali je Županijski sud u Puli, postupivši kao žalbeni sud, 14. prosinca 2004. godine ukinuo prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovni postupak.

6. Općinski sud u Puli je dana 16. rujna 2005. godine ponovno prihvatio tužbeni zahtjev R.M. i A.P. Ova je presuda dana 19. studenog 2007. godine

potvrđena drugostupanjskom presudom Županijskog suda u Puli. Istoga je dana Županijski sud u Puli donio zasebnu odluku kojom je odbijena podnositeljeva žalba u odnosu na sudske pristojbe. Presuda i odluka Županijskog suda u Puli proslijeđene su Općinskom sudu u Puli 23. studenog 2007. godine.

7. Dana 10. prosinca 2007. godine Općinski sud u Puli dostavio je gore navedenu odluku Županijskog suda u Puli kojom je žalba protiv odluke o sudskim pristojbama odbijena, punomoćnici podnositelja B.Č., odvjetnici iz Varaždina. Punomoćnici podnositelja dostavljena je i opomena za plaćanje sudske pristojbe. Na dostavnici je pisalo:

“Oznaka spisa br.: Ev. X-P-214/05

Naziv opravka koji se dostavlja: II st. Rješenje od 23.11.2007.

Broj priloga: opomena

Na adresu primatelja: B.Č., ..., Varaždin

Dostavljeno: 10.12.2007.

Primatelj: [pečat odvjetnice B.Č. i vlastoručni potpis]”

8. Općinski sud u Puli odbio je 19. veljače 2008. godine podnositeljev prigovor protiv naloga za plaćanje sudske pristojbe. Podnositelj je protiv te odluke uložio žalbu Županijskom sudu u Puli koji je 7. travnja 2008. godine donio odluku kojom je odbio podnositeljevu žalbu.

9. Dana 12. rujna 2008. godine Općinski sud u Puli dostavio je podnositeljevoj punomoćnici drugostupanjsku presudu Županijskog suda u Puli od 19. studenog 2007. godine. Iz dostavnice od 12. rujna 2008. godine čini se da je Općinski sud u Puli uz drugostupanjsku presudu dostavio i drugostupanjsku odluku Županijskog suda u Puli.

“Oznaka spisa br.: Ev. X-P-214/05

Naziv opravka koji se dostavlja: II st. Presuda

II st. Rješenje

Na adresu: primatelja: B.Č., ..., Varaždin

Dostavljeno: 10.12.2008.

Primatelj: [pečat odvjetnice B.Č. i vlastoručni potpis]”

10. Podnositelj je 11. listopada 2008. godine podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske protiv drugostupanjske presude Županijskog suda u Puli kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Puli od 16. rujna 2005. godine.

11. Podnositelj je u svojoj ustavnoj tužbi prigovarao tumačenju mjerodavnog domaćeg prava koje su dali niži sudovi za koja je smatrao da su proizvoljni i da su ga lišila prava na pošteno suđenje. Posebno je isticao da Općinski sud u Puli nije bio nadležan u toj stvari, da se izreku presude tog suda ne može ovršiti jer je neprecizna, da je dio sporne čestice bio

upotrebljavan u javne svrhe te da kao takav nije mogao biti predmetom privatnog vlasništva, kao i da je koristio zemljišnu česticu kao njezin vlasnik u konkretne svrhe što je isključilo svaku mogućnost oduzimanja njegovog posjeda. Podnositelj je zatražio da Ustavni sud ukine presude nižih sudova i predmet vrati na ponovni postupak.

12. Dana 18. prosinca 2008. godine Ustavni sud utvrdio je da je podnositeljeva ustavna tužba nedopuštena kao nepravovremena. Utvrdio je da je presuda po žalbi od 19. studenog 2007. godine bila dostavljena podnositeljevoj odvjetnici 10. prosinca 2007. godine te da je stoga podnositeljeva ustavna tužba bila podnesena nakon roka od trideset dana. Mjerodavni dio ove odluke glasi:

“Podnositelj je presudu Županijskog suda u Puli od 19. studenog 2007. g. zaprimio putem punomoćnice Biljane Čamovski, odvjetnice u Varaždinu, 10. prosinca 2007. g., a što je razvidno iz dostavnice koja priliježe spisu Općinskog suda u Puli.

Ustavna tužba je podnijeta 11. listopada 2008. g., dakle, nakon proteka roka od 30 dana. Rok za podnošenje ustavne tužbe u predmetnoj pravnoj situaciji istekao je u srijedu, 9. siječnja 2008. godine.“

13. Odluka Ustavnog suda dostavljena je podnositelju 30. siječnja 2009. godine.

14. Podnositelj je istoga dana poslao pismo Ustavnom sudu priloživši dostavnicu kojom je njegova odvjetnica potvrdila primitak presude od 19. studenog 2007. godine, iz koje je vidljivo da je odvjetnica primila tu presudu 12. rujna 2008. godine. Podnositelj je i zatražio od Ustavnog suda da ispravi svoju pogrešku stavljanjem svoje odluke izvan snage i ispitivanjem osnovanosti njegovih prigovora. Mjerodavni dio njegovog pisma glasi:

“ U privitku vraćam rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-4389/2008 iz razloga što je evidentno da moja zastupnica Biljana Čamovski, odvjetnica iz Varaždina nije mogla primiti presudu Županijskog suda u Puli od 19.11.2007. g. dne. 10. prosinca 2007. g. ...

....prilažem preslik kuverte iz koje je vidljivo da je ta drugostupanjska presuda predana na pošti u Puli 11.09.2008. g. ... te je prema tome dan prijema drugostupanjske presude 12.09.2008. g. ...a rok za ustavnu tužbu je isticao 12.10.2008. g. ...“

15. Budući da nije primio nikakav odgovor, podnositelj je poslao još jedno pismo 2. veljače 2009. godine, ponovno ističući da je došlo do očite pogreške u računanju roka i zahtijevajući ispravljanje te pogreške.

16. Podnositelj je 2. prosinca 2009. godine dobio odgovor predsjednice Ustavnog suda u kojem je navedeno da taj sud nije u položaju ispraviti svoju odluku od 18. prosinca 2008. godine, te da podnositelj može podnijeti zahtjev Europskom sudu za ljudska prava. Mjerodavni dio tog pisma glasi:

“Nastavno ističemo, a u vezi Vaše ustavne tužbe, da protiv odluke Suda nije predviđen pravni lijek unutar hrvatskog pravnog sustava, sukladno odredbama

Ustavnog zakona, već je moguće, pod uvjetima iz Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, obratiti se Europskom sudu za ljudska prava Vijeća Europe.

Slijedom svega navedenoga te nakon uvida u Vaš podnesak, utvrđeno je da ne postoje postupovne pretpostavke, određene ustavnim i zakonskim odredbama, za odlučivanje ovog Suda sukladno Vašem prijedlogu.

Ustavni sud Republike Hrvatske smatra da je ovim odgovorom ispunio sve zakonom predviđene obveze u Vašem predmetu te napominje da svi ostali podnesci vezani uz navedeno, neće biti uzeti u razmatranje i neće se na njih odgovarati.“

17. Dana 20. srpnja 2010. godine podnositelj je zatražio od Općinskog suda u Puli da mu proslijedi presliku dostavnice od 10. prosinca 2007. godine. Njegov zahtjev glasi:

“U pravomoćno okončanom predmetu naslovljenog Suda broj P-214/05 po tužbi tužitelja R.M. protiv mene, potrebna mi je preslika dostavnice od 10.12.2007.g. na temelju koje je Ustavni sud RH svojim rješenjem...odbacio moju ustavnu tužbu sa obrazloženjem da iz tražene dostavnice proizlazi da je tužba prekasno podnesena.

...“

18. Dana 28. rujna 2010. godine podnositelj je pribavio presliku dostavnice od 10. prosinca 2007. godine. Općinski sud u Puli u svom je pismu kojim mu je proslijedio dostavnicu zabilježio:

“Vezano za Vaše traženje od 20. srpnja 2010.godine u prilogu dopisa dostavljamo Vam dostavnicu iz ovosudnog predmeta posl. br. P-214/05, a koja se odnosi na dostavu II. rješenja od 23. studenog 2007. godine i opomene.“

19. Dana 9. listopada 2010. godine podnositelj je zatražio od Općinskog suda u Puli presliku dostavnice kojom mu je bila dostavljena drugostupanjska presuda Županijskog suda u Puli od 19. studenog 2007. godine. Njegovo pismo glasi:

“ Potvrđujem primitak Vašeg dopisa pod gornjim brojem, od 28.09.2010.g. i presliku Dostavnice od 10.12.2007.g.

Iz preslika Povratnice je vidljivo da je tom Dostavnicom mojoj zastupnici Biljani Čamovski uručeno drugostupanjsko rješenje od 23.11.2007.g. sa opomenom, iz čega slijedi da tom dostavom nije uručena presuda Županijskog suda u Puli od 19.11.2007.g. ...

Stoga Vas molim da mi dostavite presliku Dostavnice iz koje bi bilo vidljivo kada je mojoj zastupnici Biljani Čamovski dostavljena presuda Županijskog suda u Puli ...od 19.11.2007. g. ...“

20. Što se tiče ovog zahtjeva, podnositelj je 14. listopada 2010. godine primio pismo od Općinskog suda u Puli kojim mu je proslijeđena preslika dostavnice od 12. rujna 2008. godine. To pismo glasi:

“Vezano za Vaše traženje od 09. listopada 2010.g. u prilogu ovog dopisa dostavljamo Vam ovjeren preslik dostavnice iz ovosudnog spissa posl. br. P-214/05 koja se odnosi na uručenje drugostupanjske presude B.Č., odvjetnici iz Varaždina.

Iz navedenog je razvidno da je imenovana zaprimila drugostupanjsku odluku Županijskog suda u Puli dana 12. rujna 2008. g.“

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

21. Mjerodavni dijelovi Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 99/1999, 29/2002 i 49/2002) glase kako slijedi:

Članak 34.

“Ako ovim Ustavnim zakonom nije propisano drukčije Ustavni sud u postupku podredno smisleno primjenjuje odredbe odgovarajućih postupovnih zakona Republike Hrvatske.“

Članak 62.

“1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo)....

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.“

Članak 64.

“Ustavna se tužba može podnijeti u roku od 30 dana računajući od dana primitka odluke.“

Članak 66.

“(1) Osobi koja iz opravdanih razloga propusti rok za podnošenje ustavne tužbe, Ustavni sud će dopustiti povrat u prijašnje stanje ako ona u roku od 15 dana nakon prestanka razloga koji je prouzročio propuštanje podnese prijedlog za povrat u prijašnje stanje i ako istodobno s prijedlogom podnese i ustavnu tužbu.

(2) Nakon proteka tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.“

22. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku („Službeni list SFRJ“, br. 4/1977, 36/1977 (*corrigendum*), 36/1980, 69/1982, 58/1984, 74/1987, 57/1989, 20/1990, 27/1990 i 35/1991 i „Narodne novine“, br. 53/1991, 91/1992, 58/1993, 112/1999, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 84/2008, 123/2008, 57/2011 i 148/2011), propisuje kako slijedi:

Ponavljanje postupka u povodu konačne presude Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu o povredi temeljnog ljudskog prava ili slobode

Članak 428.a

“(1) Kad Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za

ljudska prava, podnijeti zahtjev sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojemu je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

(2) Postupak iz stavka 1. ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka.

(3) U ponovljenom postupku sudovi su dužni poštivati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. KONVENCije

23. Podnositelj prigovara da nije imao pristup Ustavnom sudu što propisuje članak 6. stavak 1. Konvencije, koji, u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo da sud pravično. ... ispita njegov slučaj...“

A. Dopuštenost

1. Tvrđnje stranaka

24. Vlada tvrdi da podnositelj nije poštovao šestomjesečni rok jer je odluku Ustavnog suda, kojom je utvrđeno da je njegova ustavna tužba nedopuštena, primio 30. siječnja 2009. godine te da se stoga ne smiju uzeti u obzir nikakvi koraci nakon toga. Podredno, Vlada tvrdi da podnositelj nije svoju ustavnu tužbu podnio Ustavnom sudu u roku od trideset dana te da država za to ne može biti odgovorna. Međutim, u slučaju da je smatrao da postoji opravdan razlog za taj njegov propust, mogao je zatražiti povrat u prijašnje stanje.

25. Podnositelj zahtjeva osporava to mišljenje. Tvrdi da je zatražio od Ustavnog suda da ispravi svoju odluku ali da je primio odgovor u kojemu je bilo navedeno da taj sud nije u položaju ispraviti svoju odluku i da je on slobodan podnijeti zahtjev Sudu.

2. Ocjena Suda

26. Sud ponajprije primjećuje da su zahtjevi sadržani u članku 35. stavku 1., koji se tiču iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava i šestomjesečnog roka, međusobno blisko povezani, jer ne samo što su spojeni u istome članku, nego su i izrečeni u jednoj rečenici čije gramatičko tumačenje podrazumijeva takav međusobni odnos (vidi odluku Komisije u

predmetima *Hatjianastasiou protiv Grčke*, br. 12945/87, od 4. travnja 1990. i *Berdzenishvili protiv Rusije* (odl.) br. 31697/03, ECHR 2004-II (izvaci).

27. U pravilu, šestomjesečni rok teče od datuma konačne odluke u postupku iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava. Članak 35. stavak 1. ne može biti tumačen ni na način koji bi zahtijevao da podnositelj obavijesti Sud o svom prigovoru prije nego što njegov položaj u vezi s tim bude konačno riješen na domaćoj razini. Sud je u tom pogledu već presudio da se od podnositelja u načelu zahtijeva da, kako bi zadovoljili načelo supsidijarnosti, prije podnošenja prigovora protiv Hrvatske Sudu, hrvatskom Ustavnom sudu daju priliku ispraviti njihovu situaciju (vidi *Orlić protiv Hrvatske*, br. 48833/07, stavak 46., 21. lipnja 2011.).

28. To je zato jer Sud može rješavati neki zahtjev samo nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha članka 35. je da se državama ugovornicama da prilika spriječiti ili ispraviti povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi podnesu Sudu (vidi, na primjer, predmet *Mifsud protiv Francuske* (odl.) [VV], br. 57220/00, stavak 15., ECHR 2002-VIII). Međutim, obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava zahtijeva da se podnositelj posluži uobičajenim pravnim sredstvima koja su djelotvorna, dostatna i dostupna u odnosu na svoje prigovore prema Konvenciji. Da bi bilo djelotvorno, pravno sredstvo mora moći izravno ispraviti pobijano stanje stvari (vidi predmet *Balogh protiv Mađarske*, br. 47940/99, stavak 30., 20. srpnja 2004.).

29. Sud bilježi da je podnositelj, na dan kad je primio odluku Ustavnog suda od 18. prosinca 2008. godine, obavijestio Ustavni sud da je došlo do pogreške u izračunu roka za podnošenje ustavne tužbe te je zatražio ispravljanje te pogreške. Uz to je, kad nije dobio odgovor od tog suda, poslao još jedno pismo 2. veljače 2009. godine, ponovno zatraživši ispravljanje pogreške. Podnositelj je tek kasnije, 2. prosinca 2009. godine dobio odgovor Ustavnog suda u kojem je navedeno da taj sud nije u položaju ispraviti svoju odluku od 18. prosinca 2008. godine, te da podnositelj može podnijeti zahtjev Europskom sudu za ljudska prava. Podnositelj je postupio po toj uputi i podnio svoj zahtjev Sudu 15. ožujka 2010. godine.

30. S obzirom na članak 66. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu, Sud smatra da se protiv podnositelja ne može upotrijebiti to što je zatražio od Ustavnog suda poduzimanje odgovarajućih koraka za ispravljanje mogućih pogrešaka u postupku pred njim prije nego što je podnio svoj prigovor Sudu.

31. S obzirom na tu pozadinu, Sud smatra da je, u okolnostima ovoga predmeta, podnositelj iscrpio sva dostupna domaća pravna sredstva i da šestomjesečni rok počinje teći od 2. prosinca 2009. godine, kada je on bio obaviješten o stavu Ustavnog suda. Ovaj je zahtjev podnesen 15. ožujka 2010. godine. Slijedi da prigovore Vlade treba odbiti.

32. Sud smatra da ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

33. Podnositelj tvrdi da je ustavnu tužbu protiv presude Županijskog suda u Puli od 19. studenog 2007. godine, kojom je odlučeno o žalbi, podnio u roku od trideset dana. Tvrdi da je tu presudu primio 12. rujna 2008. godine, što je potvrđeno pismom Općinskog suda u Puli, te da je svoju ustavnu tužbu podnio 11. listopada 2008. godine. Glede 10. prosinca 2007. godine, datuma za koji je Ustavni sud smatrao da je datum dostave presude kojom je odlučeno o žalbi, podnositelj ističe da je to datum dostave druge odluke Županijskog suda u Puli.

34. Vlada tvrdi da je podnositelj primio presudu Županijskog suda u Puli kojom je odlučeno o žalbi 10. prosinca 2007. godine, budući da je u dostavnici od 10. prosinca 2007. godine navedeno da je "drugostupanjska odluka od 23. studenog 2007. godine" dostavljena podnositelju. Naglasili su da je 12. rujna 2008. godine bio datum dostave naknadne odluke Županijskog suda u Puli od 7. travnja 2008. godine koja se tiče podnositeljevog prigovora protiv naloga za plaćanje sudskih pristojbi. U dostavnici od 12. rujna 2008. godine navodi se da su "drugostupanjska presuda i drugostupanjska odluka" dostavljene podnositeljevoj odvjetnici, što znači da je presuda kojom je odlučeno o žalbi ponovno dostavljena podnositelju. Međutim, kad se računa rok od trideset dana za podnošenje ustavne tužbe protiv presude kojom je odlučeno o žalbi, treba uzeti u obzir samo prvu dostavu.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

35. Sud je mnogo puta presudio da je u članak 6. stavak 1. ugrađeno "pravo na sud", čiji je samo jedan vid pravo na pristup, odnosno pravo na pokretanje postupka pred sudom. Međutim, to je vid koji u stvari omogućuje korist od daljnjih jamstava navedenih u stavku 1. članka 6. Pošten, javan i brz sudski postupak uistinu nema nikakvu vrijednost ako se takav postupak prvo ne pokrene. U građanskim stvarima, pak, teško se može zamisliti vladavina prava ako nije moguć pristup sudu (vidi, između mnogo drugih izvora prava, *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 21. siječanj 1975., stavci 34. *in fine* i 35.-36., Serija A br. 18; *Z. i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], br. 29392/95, stavci 91.-93., ECHR 2001-V i naprijed citirani predmet *Kreuz*, stavak 52.).

36. Međutim, pravo na pristup sudu nije apsolutno. Ono može podlijegati legitimnim ograničenjima kao što su zakonski rokovi zastare, nalozi za osiguranje troškova, kao i propisi koji se odnose na maloljetnike i osobe s psihičkim poremećajima (vidi predmete *Stubbings i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 22. listopada 1996., stavci 51.-52., *Izvešća o presudama i odlukama 1996-IV*; *Tolstoy Miloslavsky protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 13. srpanj 1995., stavci 62.-67., Serija A br. 316-B; i naprijed citirani predmet *Golder*, stavak 39.). Kad je pristup nekog pojedinca ograničen, bilo silom zakona ili činjenično, Sud će ispitati je li nametnuto ograničenje ugrozilo bit prava i, osobito, je li težilo ostvariti legitiman cilj, kao i je li postojao razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se željelo ostvariti (vidi *Ashingdane protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 28. svibnja 1985., stavak 57., Serija A br. 93.; *Związek Nauczycielstwa Polskiego protiv Poljske*, br. 42049/98, stavak 29., ECHR 2004-IX i *Szwagrun-Baurycza protiv Poljske*, br. 41187/02, stavak 49., 24. listopada 2006.). Ako je ograničenje spojivo s ovim načelima, neće doći do povrede članka 6. (vidi naprijed citirani predmet *Z. i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stavci 92.-93.).

37. U tom pogledu Sud ponavlja da je, prema članku 19. Konvencije, njegova dužnost osigurati poštovanje obveza koje su preuzele ugovorne stranke Konvencije. Posebice, njegova uloga nije baviti se činjeničnim ili pravnim pogreškama koje je navodno počinio nacionalni sud, osim i samo u onoj mjeri u kojoj su moguće povrijedile prava i slobode zaštićene Konvencijom (vidi *Běleš i ostali protiv Republike Češke*, br. 47273/99, stavak 48., ECHR 2002-IX).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

38. Sud ponajprije primjećuje da se u ovome predmetu radi o građanskom sporu između privatnih stranaka o posjedu kuće i zemljišne čestice. Podnositelj je podnio svoju ustavnu tužbu Ustavom sudu prigovorivši zbog toga što su niži sudovi proizvoljno primijenili mjerodavno domaće pravo, što je imalo negativan učinak pri odlučivanju o njegovim imovinskim pravima u građanskom postupku. Zatražio je da Ustavni sud ukine presude nižih sudova i predmet vrati na ponovni postupak.

39. Ustavni sud je stoga bio pozvan razmotriti podnositeljeva građanska prava i obveze a ustavna tužba bila je dostupno i djelotvorno pravno sredstvo protiv presude Županijskog suda u Puli kojom je odlučeno o žalbi, koje je moglo biti upotrijebljeno u redovnom tijeku iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava u odnosu na imovinske sporove (vidi, na primjer, *Gottwald-Markušić protiv Hrvatske* (odl.), br. 49049/06, 30. ožujka 2010.). S tim u vezi, iako je imao pristup Općinskom sudu u Puli i Županijskom sudu u Puli, pravo na pristup Ustavnom sudu bilo je neizostavni dio podnositeljevog prava da o njegovom imovinskom sporu "odluči" sud (vidi, *mutatis mutandis*, *Kutić protiv Hrvatske*, br. 48778/99, stavak 25., ECHR

2002-II i *Menshakova protiv Ukrajine*, br. 377/02, stavak 52., 8. travnja 2010.).

40. Sud primjećuje da je člankom 64. Zakona o Ustavom sudu propisan rok od trideset dana u kojem treba podnijeti ustavnu tužbu Ustavnom sudu, te da taj rok teče od dostave pravomoćne sudske odluke.

41. Sud bilježi da je u ovome predmetu pravomoćna odluka u građanskom postupku bila presuda Županijskog suda u Puli od 19. studenog 2007. godine kojom je odlučeno o žalbi. Ta presuda kojom je odlučeno o žalbi, prema pisanoj potvrdi Općinskog suda u Puli, dostavljena je podnositeljevoj odvjetnici 12. rujna 2008. godine. Uz to, Sud također bilježi da se u dostavnici Općinskog suda u Puli od 12. rujna 2008. godine navodi da je naslov dokumenta koji treba dostaviti podnositelju “drugostupanjska presuda i drugostupanjska odluka“.

42. U tom pogledu Sud ne može prihvatiti tvrdnje Vlade da je presuda kojom je odlučeno o žalbi dostavljena podnositeljevoj odvjetnici 10. prosinca 2007. godine. Naime, ne samo da izgleda suprotno dokumentu Općinskog suda u Puli, nego također niti ne odgovara dostavnici od toga datuma, u kojoj je navedeno da je naslov dokumenta koji treba dostaviti podnositelju “drugostupanjska odluka od 23. studenog 2007. godine“, bez spominjanja drugostupanjske presude.

43. S obzirom na takvu pozadinu, Sud prihvaća da je presuda Županijskog suda u Puli kojom je odlučeno o žalbi, protiv koje je podnositelj podnio ustavnu tužbu, bila dostavljena podnositelju 12. rujna 2008. godine. Budući da je podnositelj podnio svoju ustavnu tužbu Ustavnom sudu 11. listopada 2008. godine, dakle u roku od trideset dana, Sud bilježi da je Ustavni sud očito pogriješio i pogrešno izračunao rokove kad je utvrdio da je podnositeljeva ustavna tužba nedopuštena kao nepravovremena.

44. U takvim okolnostima Sud smatra da je Ustavni sud pogrešno utvrdio da je podnositeljeva ustavna tužba nedopuštena, lišivši ga prava na pristup sudu (vidi *Demerdžieva i ostali protiv “bivše jugoslavenske Republike Makedonije“* br. 19315/06, stavak 26., 10. lipnja 2010.).

45. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

46. Podnositelj prigovara da nije imao djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na svoj prigovor koji se tiče pristupa sudu. Poziva se na članak 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

“Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

Dopuštenost

47. Vlada ponavlja svoje tvrdnje koje se tiču iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava koje je već iznijela u odnosu na podnositeljev prigovor temeljem članka 6. Konvencije.

48. Podnositelj pobija to mišljenje, tvrdeći da su sve Vladine tvrdnje nevažne, budući da je dokazao da je njegova ustavna tužba podnesena u roku od trideset dana.

49. Sud bilježi da je odluka Ustavnog suda od 18. prosinca 2008. godine kojom je utvrđeno da je podnositeljeva ustavna tužba nedopuštena, bila konačna odluka u postupku iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava u Hrvatskoj.

50. Sud u tom pogledu ponavlja da članak 13. Konvencije ne jamči kao takav pravo podnositelja na pobijanje ove odluke u daljnjem domaćem postupku nakon što je o njegovom predmetu odlučeno na konačnoj razini nadležnosti (vidi predmete *Tregubenko protiv Ukrajine*, br. 61333/00, 21. listopada 2003.; *Sitkov protiv Rusije* (odl.), br. 55531/00, 9. studenog 2004. i *Korolev protiv Rusije* (odl.), br. 25551/05, ECHR 2010).

51. Slijedi da je ovaj prigovor očigledno neosnovan i da ga treba odbiti temeljem članka 35. stavaka 3. (a) i 4. Konvencije.

III PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

52. Članak 41. Konvencije propisuje:

“Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

53. Podnositelj potražuje 25.240 hrvatskih kuna (HRK) na ime materijalne štete, što odgovara iznosu koju je platio nakon što je izgubio spor u građanskom postupku. On je pozvao i Sud da mu dosudi paušalni iznos na ime nematerijalne štete, prema svojim kriterijima.

54. Vlada smatra da je podnositeljev zahtjev neosnovan i nepotkrijepljen.

55. Sud ne vidi nikakvu uzročnu vezu između potraživanog iznosa na ime materijalne štete i utvrđenja povrede, te stoga odbija taj zahtjev.

56. Što se tiče nematerijalne štete, uzimajući u obzir sve okolnosti ovoga predmeta, Sud prihvaća da je podnositelj pretrpio nematerijalnu štetu koja ne može biti nadoknađena samo utvrđenjem povrede. Sud, odlučujući na pravičnoj osnovi, podnositelju dosuđuje iznos od 6.000 EUR na ime nematerijalne štete, uz sav porez koji bi mu mogao biti zaračunat.

B. Troškovi i izdaci

57. Podnositelj je tražio od Suda da mu dosudi točno neodređen paušalni iznos na ime troškova i izdataka.

58. Sud bilježi da podnositelj nije podnio određen zahtjev za naknadu troškova i izdataka kako je to propisano Pravilom 60. Poslovnika Suda i kako je to zatražio Sud. Stoga, Sud smatra da nije pozvan dosuditi mu bilo koji iznos s te osnove.

C. Zatezna kamata

59. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je prigovor koji se odnosi na pristup sudu dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije zbog toga što podnositelj nije imao pristup Ustavnom sudu;
3. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država na ime nematerijalne štete, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, podnositelju treba isplatiti 6.000 EUR (šest tisuća eura) koje je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan plaćanja, uz sav porez koji bi mogao biti zaračunat;
 - (b) da se od protoka naprijed navedena tri mjeseca do naplate na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
4. *Odbija* ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednu naknadu te troškove i izdatke.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 23. listopada 2012. godine, u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Anatoly Kovler
predsjednik